

**Sipoon kunnan koulu-
tustehtävä**

Hallinnoida esiopetusta, järjestää perusopetusta, lukiokoulutusta, taiteen perusopetusta, vapaan sivistystyön tarkoittamaa aikuiskoulutusta ja ammatillista koulutusta kuntayhtymien kautta sekä huolehtia asianmukaisesta arvioinnista.

VISIO: EVÄÄT HYVÄÄN ELÄMÄÄN

Toiminta-ajatus

Kouluissa opiskellaan turvallisissa ja innovatiivisissa oppimisympäristöissä, jolloin tavoitteena on kasvu ihmisyyteen ja yhteiskunnan jäsenyyteen, tarpeellisten tietojen ja taitojen hallintaan, tasa-arvoisuuteen ja elinikäiseen oppimiseen.

Itsetuntoinen ja toisia huomioitava, jatkuvaan oppimiseen kykenevä yhteisön jäsen

OPPIMINEN

Työssä viihtyvä, hyvin koulutettu henkilöstö

HENKILÖSTÖ

Asiantuntijoiden johtaminen oppivassa organisaatiossa

JOHTAMINEN

Johdanto

Kunnallamme ei ole pelkästään koulutuksen järjestäjän, vaan myös koulutuspoliittisen toimijan rooli. Koulutustoimen tehtävänä on luoda edellytykset osaamiselle ja oppimiselle, sivistykselle, terveille elämäntavoille sekä älylliselle kehitykselle. Samalla tavoitteena on ammattitaito, hyvä työllisyystilanne ja vakaa kilpailukyky. Tähän kuuluu myös nuorten tukeminen ottamaan vastuuta omasta elämästään ja omista teoistaan. Taustalla tavoitteena on osallisuus, mikä merkitsee demokratian ylläpitämistä ja edistämistä, demokraattisten toimintamuotojen käyttämistä ja demokratian merkityksen sisäistämistä.

Kehittyvän koulun perustana ovat kunnan koulutuspoliittiset tavoitteet ja lähtökohdat. Koulutustoimen arvioinnista tulee siten osa valtuustotasolla tehtävää arviointia. Kunnan on päätettävä siitä, kuka koulutustoimen arvioinnista vastaa. Päävastuu on yleensä delegoitu sivistyslautakunnalle, mutta valtuustolla ja tarkastuslautakunnalla on kokonaisvastuu kunnan toiminnan arvioinnista.

On hyvä koota valtuuston keskeisiin tavoitteisiin pohjautuvat koulutuksen kuntakohtaiset tavoitteet koulutuspoliittiseksi ohjelmaksi, joka puolestaan tulee olemaan osa kunnan yleisstrategiaa.

Sipoossa olemme tietoisia aktiivisen ja huolella suunnitellun pedagogisen toiminnan harjoittamisen ja kehittämisen tärkeydestä. Koulutyö koskettaa päivittäin yli 250 työntekijää, 3 000 oppijaa ja noin 6 000 huoltajaa. Sivistyslautakunnan osuus kunnan käyttötalousarvion nettosummasta on runsas 30 %. Näistä varoista on n. 90 % tarkoitettu koulutukseen.

Voimme ajatella, että koulutustoimessa liikumme kahdella eri kentällä, joista toinen on muotoilukenttä, jolta voimme luoda silmäyksen menneeseen ja todeta, että koulu on useiden satojen vuosien saatossa muotoutunut agraarisessa/uskonollisessa yhteiskunnassa ja sittemmin teollisessa yhteiskunnassa, joka poliittisena/ideologisena aikakautena löi leimansa pedagogiseen

ajatteluun. Nykyisin elämme jälkiteollisessa yhteiskunnassa, jossa ajan-kohtaisia kysymyksiä ovat mm. eurooppalaistuminen, kansainvälistyminen, kielitaito ja työn luonteen muutokset. Näiden suuntausten pohjalta meidän tulisi siis tietää, minkä parissa 6-vuotiaamme tulevat työskentelemään 25 vuoden kuluttua. Miten meidän tulisi kouluttaa heitä, jotta he saisivat oikeat tiedot huomispäivän haasteisiin?

Toinen kentistä on toteuttamiskenttä, jolla työskentelevät ne henkilöt, jotka toteuttavat muotoilukentältä saamiaan ideoita. Alla esitellään kaksi koulua ja opettajan työtä esittelevää kuvausta, jotka tässä yhteydessä edustavat toteuttamiskenttää:

Nykyisin koulusta keskusteltaessa otetaan usein vertailukohteeksi elinkeinoelämä. Koulu nähdään tuolloin yrityksenä, tulosyksikkönä, oppilaat asiakkaina, opettajat myyjinä ja pedagoginen toiminta puristetaan tavoite- ja tulosjohtamisen kaltaisten käsitteiden alle.

Toisessa kuvauksessa on opettaja, joka kärsii jatkuvasta ajanpuutteesta, tekee töitä urakalla päivästä toiseen, ei ehdi pysähtyä pohtimaan ja jolla on vaikeuksia pitää tietonsa ajan tasalla. Vanhat rakenteet ja rutiinit ovat kiinni tiukassa samanaikaisesti kun uusia tehtäviä tulee tulvimalla.

Ensimmäinen kuvaus henkii rationaalisuutta, hallittavuutta ja yksinkertaisuutta. Jälkimmäinen kuvaus sitä vastoin on täysin vastakkainen: rationaalisuuden puutetta, ennakoimattomuutta, monimutkaisuutta ja epävarmuutta. Kuvaukset ovat karrikoituja, mutta ne kuvastavat erilaisia tapoja, joilla nykykoulu voidaan kokea. Kuvaukset herättävät kysymyksiä: Miksi koulun toimintaa kuvataan vertaamalla sitä elinkeinoelämään? Miksi kiire näyttää nousevan keskeiseksi aiheeksi kuvailtaessa opettajien työtä? Miksi koulusta annetaan niin vastakkaisia kuvia? Mikä on uutta näennäisesti uudessa? (ks. S-E Hansén: Att söka och undersöka, Åbo Akademi nro 24, 1997)

Me Sipoossa voimme pyrkiä asettamaan kysymyksiä, jotka edistävät pyrkimyksiämme löytää koulutustoimen hallinnolliselle prosessille hyvä malli. Organisaatiomme kehittäminen merkitsee sitä, että opetuksessa ylläpidetään tasapainoa tietojenkäytön ja vaikuttamisen välillä. Tieto merkitsee siten oppimisprosessia, joka luo jatkuvasti uusia kokonaisuksia. Jokaiselle työntekijälle annetaan uusia mahdollisuuksia uudistumiseen ja ajan tasalla pysymiseen. Koulutuspoliittinen ohjelmamme, joka on jaettu kolmeen kenttään – oppimiseen, henkilöstöön ja johtamiseen – avaa kanavan koulumaailman ja luottamushenkilöiden välille. Ohjelma vastaa maisemaa – tässä tapauksessa koulutusta – kuvaavaa karttaa. Samalla rakennamme yhdessä sillan tulevaisuuteen ja luomme koulutusvision, ”eväät hyvään elämään”, mikä merkitsee myös sitä, että koulutus on osana oppivaa organisaatiota ja edistää monipuolisen yhteiskunnan muodostumista.

Koulutuspoliittisen ohjelmamme avulla luomme kunnassamme annettavalle opetukselle ja oppimiselle analyyttisen viitekehysten. Jokainen organisaatioon kuuluva yksilö on tärkeä ja hänen tulee ottaa kantaa seuraaviin toimintaohjeisiin (Senge: The Fifth Discipline, 1990):

- Meidän tulee yksilöinä kehittää omaa osaamistamme/oppimistamme ja henkilökohtaista kypsyttämme. Luomme organisatorisen ympäristön, joka käsittää toteutuneet unelmat, kannustuksen, kehityksen kohti valittuja tavoitteita ja pyrkimyksiä.
- Sekä yksilöllistä ajattelua että ryhmäajattelua kehitetään. Kuva ympäröivästä maailmasta rakentuu pohdintojen ja uusien oivallusten avulla.
- Toteutamme vastuunottamista ryhmässä. Tulevaisuutta koskevia kysymyksiä pohditaan myönteisessä hengessä.
- Keskitymme temaattiseen kehitykseen ja kommunikaatiomenetelmiin sekä kannustamme ryhmässä ajattelemiseen ja älykkyyksien ja taitojen kehittämiseen, mikä on enemmän kuin yhden jäsenen kykyjen summa.

- Meidän on pystyttävä näkemään monimutkaisten järjestelmien piilevät rakenteet. Pyrkimyksenä on kehittää tapoja ajatella, kuvata ja käsittää niitä ihmissuhteita, jotka vaikuttavat yksilöiden käyttäytymiseen tietyssä järjestelmässä. Organisaation kehittämisen tulee tapahtua sopusoinnussa luonnon ja talouden asettamien edellytysten kanssa.

Tässä koulutuspoliittisessa ohjelmassa on selkeänä tavoitteena pyrkiä oppivaan organisaatioon, joka voidaan määritellä seuraavasti:

1. Oppiva organisaatio on organisaatio, joka jatkuvasti pyrkii laajentamaan mahdollisuuksiaan oman tulevaisuutensa luomiseen.
2. Työntekijät voivat vapautua vallitsevista käsityksistä, he voivat uudelleenarvioida tilanteita ja sopeutua muutoksiin.
3. Työntekijät eivät pelkää toista organisaation vanhaa tietoa, vaan myös kehittävät organisaatiota.

Koulutuspoliittinen ohjelmamme on syntynyt demokraattisen menettelytavan pohjalta. Kaksi rehtoreista muodostuvaa ryhmää, suomenkielinen (puheenjohtajana Jorma Joki-Korpela) ja ruotsinkielinen (puheenjohtajana Annu Helling), on laatinut ensimmäiset tekstit. Sittemmin nämä ryhmät ovat yhdessä pohtineet eri kysymyksiä. Seuraavassa vaiheessa tekstiehdotukset annettiin koulutuspoliittiselle toimikunnalle, jonka tehtävänä oli tekstien hylkääminen tai hyväksyminen. Kun toimikunta oli hyväksynyt koko ohjelman, se lähetettiin kouluille lausuntokierrokselle. Suomenkielisen koulutusjaoston, ruotsinkielisen koulutusjaoston, vapaa-ajanjaoston ja sivistyslautakunnan jäsenille pidettiin 20.11.2002 tiedotustilaisuus, jonka päätteeksi tehtiin ryhmätöitä. Tässä tilaisuudessa saadut jäsenten kommentit on huomioitu.

Toivon, että tämä koulutuspoliittinen ohjelma tulee olemaan sekä päätäjien että toteuttamiskentän ahkerassa käytössä.

Bjarne R Mollgren

SISÄLLYSLUETTELO

OPPIMINEN

Perusopetus	3
Yleisopetus.....	3
Erityisopetus.....	5
Sipoon kaksikielisyyden edistäminen.....	6
Kielikylpyopetus.....	6
Koulutustoimien välinen yhteistyö.....	6
Esiopetus.....	7
Toisen asteen koulutus.....	8
Lukiokoulutus	8
Ammatillinen koulutus	9
Korkea-aste	9
Vapaa sivistystyö.....	10
Taiteen perusopetus.....	11
Tukipalvelut	12
Opetuksen tukipalvelut	12
Tukiopetus.....	13
Koulunkäyntiavustajat.....	13
Oppilashuolto	14
Kuraattori.....	14
Psykologi	15
Kouluterveydenhoitaja ja koululääkäri.....	16
Hammashuolto	17
Oppilaanohjaus vuosiluokilla 7–9 ja lukiossa	17

Muut tukipalvelut	18
Oppilastoiminta ja oppilaiden osallistuminen	18
Vanhempien osallistuminen.....	19
Kuljetus	20
Ruokailu	20
Iltapäivätoiminta	21

Järjestäminen.....	22
Koulurakennukset ja piha-alueet	22
Varustus.....	23
IT-varustus, mikrotuki ja verkkopedagoginen tuki.....	24

HENKILÖSTÖ

Nykyinen henkilöstö	26
Uusi henkilöstö.....	28

JOHTAMINEN

Henkilöstöjohtaminen	29
Arvot	30
Vastuu	30
Tietonäkemyks.....	31
Asiajohtaminen.....	32

OPPIMINEN	TOIMINTATAVOITE	TOIMENPITEET	RESURSSI/ TUNNUSLUKU	TULOS
<p>Oppiminen tapahtuu suhteessa kulttuurisiin välineisiin (esim. kieli, laskutaito, soittotaito, maalaustaito ja taito käyttää informaatioteknologiaa).</p> <p>Tärkeää oppimisessa on vuorovaikutus muiden ihmisten kanssa. Tehokas oppiminen on tuottamista.</p> <p>Oppimiskäsityksen mukaan oppiminen rakentuu oppijan aktiivisesta ja tavoitteellisesta toiminnasta vuorovaikutuksessa opettajan, vertaisryhmän, ympäristön ja jo aiemmin omaksutun tietorakenteen kanssa.</p> <p>Koulujen kehittymistä oppiviksi organisaatioiksi (ks. johdannossa olevaa määritelmää) tulee tukea talouden ja hallinnon keinoin.</p>	<p>Koulujen päätehtävänä on tuottaa oppimista ja tukea oppijoiden kasvua vastuullisiksi yhteiskunnan jäseniksi: Itsetuntoinen ja toisia huomioonottava, jatkuvaan oppimiseen kykenevä yhteisön jäsen.</p> <p>Oppilaat/opiskelijat päättävät koulunsa hyvinvoivina, eheinä yksilöinä, joilla on usko tulevaisuuteen sekä riittävät tiedot ja taidot selviytyäkseen elämän heille asettamista vaatimuksista.</p> <p>Kaikille oppilaille tarjotaan opiskelupaikka peruskouluopintojen jälkeen.</p>	<p>Koulutuksen järjestämisessä tuetaan ja edistetään koulujen pedagogista vapautta ja mahdollisuutta kehittyä oppiviksi organisaatioiksi.</p> <p>Koulut toteuttavat yhteisiä teemoja luomillaan strategioilla.</p> <p>Koulu toimii aktiivisessa yhteistyössä kotien kanssa.</p>	<p>Vähäiset taloudelliset resurssit Nykyistä suuremmat opetusryhmät, opetustunnit minimissä, vähän erityisopetusta ja muita tukitoimia.</p> <p>Hyvät taloudelliset resurssit Pienet opetusryhmät, runsaasti opetustunteja, erityisopetusta ja muita tukitoimia.</p> <p>Taloudellisia resursseja opettajien väliseen yhteistyöhön.</p>	<p>Vähimmäistaso Oppilaista 50 % käy päivittäin mielellään koulua, opiskelee motivoituneesti ja saavuttaa hyviä oppimistuloksia.</p> <p>Huoltajista 50 % on tyytyväisiä koulun kasvatus- ja opetustuloksiin sekä lapsen viihtymiseen koulussa.</p> <p>Syrjäytymisen riski kasvaa.</p> <p>Opettajat työskentelevät yksin, mainittavaa yhteistyötä ei ole eikä pedagogista keskustelua käydä.</p> <p>Keskitaso Oppilaista 70 % käy päivittäin mielellään koulua, opiskelee motivoituneesti ja saavuttaa hyviä oppimistuloksia.</p> <p>Huoltajista 70 % on tyytyväisiä koulun kasvatus- ja opetustuloksiin sekä lapsen viihtymiseen koulussa.</p> <p>Kouluissa on pedagogista yhteistyötä.</p>

OPPIMINEN	TOIMINTATAVOITE	TOIMENPITEET	RESURSSI/ TUNNUSLUKU	TULOS
				<p>Tavoitetaso Oppilaista 90 % käy päivittäin mielellään koulua, opiskelee motivoituneesti ja saavuttaa hyviä oppimistuloksia.</p> <p>Huoltajista 90 % on tyytyväisiä koulun kasvatus- ja opetus-tuloksiin sekä lapsen viihtymiseen koulussa.</p> <p>Koulut ovat vahvoja pedagogisia yhteisöjä. Koulun päätehtävää tukevat toiminnot ovat syntyneet oppivassa organisaatiossa tiimityöskentelyn tuloksena.</p>
ARVIOINTI				

PERUSOPETUS	TOIMINTATAVOITE	TOIMENPITEET	RESURSSI/ TUNNUSLUKU	TULOS
Yleisopetus	<p>Korkeatasoinen opetussuunnitelman mukainen opiskelu.</p> <p>Jokainen opiskelee omien edellytystensä mukaisesti ja saa tarvittaessa tuki- ja erityisopetusta.</p> <p>Kouluihin luodaan oppimista tukeva oppimisympäristö ja oppilasarviointi.</p> <p>Kansalaistietojen ja -taitojen omaksumiseen pyritään myös seuraavilla koulujen yhteisillä painopistealueilla:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kestävä kehitys - oma kulttuuriperintö ja kansainvälisyys - tieto- ja viestintätekniikkataitojen (TVT) oppiminen. <p>Lukuvuosittain sisällytetään työsuunnitelmaan ainekohtaisia priorisointeja (esim. äidinkieli ja IT).</p>	<p>Huolehditaan, että kunnassa on pätevät opettajat. Turvataan opettajien täydennyskoulutus ja työnohjaus.</p> <p>Kouluja tuetaan ja kannustetaan kehittämään oppimisympäristöjään.</p> <p>Kunnan opetussuunnitelma pidetään ajantasaisena.</p> <p>Opetusta järjestetään sekä toiminnallisesti että taloudellisesti järkevän kokoisissa yksiköissä.</p>	<p>Vähimmäistaso Vähimmäistuntimäärät asetuksen mukaan.</p> <p>Oppilas saa opetusta seuraavasti:</p> <p>19 t/viikko vuosiluokilla 1–2 23 t/viikko vuosiluokilla 3–4 24 t/viikko vuosiluokilla 5–6 30 t/viikko vuosiluokilla 7–9.</p> <p>Opettajatiheys:</p> <ul style="list-style-type: none"> – yleisopetus vuosiluokilla 1–6: 25 oppilasta/opettaja ja 20 oppilasta/opettaja yhdysloukassa – yleisopetus vuosiluokilla 7–9: 21 oppilasta/opettaja. <p>Keskitaso Vähimmäistuntimäärä + 1 t/perusopetusryhmä.</p> <p>Oppilas saa opetusta seuraavasti:</p> <p>20 t/viikko vuosiluokilla 1–2 24 t/viikko vuosiluokilla 3–4 25 t/viikko vuosiluokilla 5–6 30 t/viikko vuosiluokilla 7–9.</p>	<p>Vähimmäistaso Välttämättömät perustiedot ja -taidot saavutetaan.</p> <p>Oppilaan yksilöllisiin oppimisedellytyksiin pystytään vastaamaan heikosti. Tuki- ja erityisopetusta on niukasti.</p> <p>Vuoteen 2002 verrattuna niiden osuus, jotka eivät saa päättötodistusta, kasvaa.</p> <p>Keskitaso Lähes kaikki oppilaat saavuttavat tarvittavat perustiedot ja -taidot.</p> <p>Erityisopetusta ja tukea tarjotaan eniten tarvitseville.</p> <p>Kestävä kehitys, oma kulttuuriperintö ja kansainvälisyys ovat osa koulujen toimintaa.</p> <p>Suurin osa oppilaista saa päätötodistuksen.</p>

PERUSOPETUS	TOIMINTATAVOITE	TOIMENPITEET	RESURSSI/ TUNNUSLUKU	TULOS
			<p>Opettajatiheys: – yleisopetus vuosiluokilla 1–6: 23 oppilasta/opettaja ja 17 oppilasta/opettaja yhdysluokassa – yleisopetus vuosiluokilla 7–9: 19 oppilasta/opettaja.</p> <p>Tavoitetaso Vähimmäistuntimäärä + 2 t /perusopetusryhmä</p> <p>Oppilas saa opetusta seuraavasti: 21 t/viikko vuosiluokilla 1–2 25 t/viikko vuosiluokilla 3–4 26 t/viikko vuosiluokilla 5–6 30 t/viikko vuosiluokilla 7–9.</p> <p>Luokka on jaettuna ryhmiin 4–6 tunti- na viikossa. Tekstiilityön ja teknisen työn ryhmissä on enintään 16 oppi- lasta ja liikunnan ryhmissä enintään 25 oppilasta.</p> <p>Opettajatiheys: – yleisopetus vuosiluokilla 1–6: 19 oppilasta/opettaja ja 15 oppilasta/opettaja yhdysluokassa – yleisopetus vuosiluokilla 7–9: 16 oppilasta/opettaja.</p> <p>Alkavan kielen opetusryhmän vähimmäiskoko vuosiluokilla 1–6 on 15, vuosiluokilla 7–9 12 ja lukiossa 8 oppilasta.</p>	<p>Tavoitetaso Opetus yksilöidään.</p> <p>Oppilaat ovat motivoituneita ja oppimistulokset ovat hyviä.</p> <p>Kaikki oppilaat saavat tarvitsemi- ansa tukitoimenpiteitä.</p> <p>Lisäopetuksen avulla varmiste- taan, että kaikki oppilaat saavat päättötodistuksen.</p>
ARVIOINTI				
Koulutustoimet tekevät säännöllisin väliajoin oppilaille, huoltajille ja henkilöstölle tyytyväisyyskyselyjä. Myös oppimistuloksia arvioidaan ja osallistutaan valtakunnallisiin kokeisiin.				

ERITYISOPETUS	TOIMINTATAVOITE	TOIMENPITEET	RESURSSI/ TUNNUSLUKU	TULOS
	<p>Korkeatasoinen opetussuunnitelman mukainen opetus.</p> <p>Oppimista tukeva oppilasarviointi.</p> <p>Jokainen saa omien edellytystensä mukaista opetusta.</p>	<p>Erityisopetusta annetaan joko tilapäisenä tai pysyvänä järjestelyinä lähikoulun yleisopetukseen integroituna ja erityisluokilla. Harjaantumisopetus (EHA) ja autismiopetus järjestetään yhteistyönä lähikuntien kanssa.</p> <p>Kaikille erityisopetukseen siirretyille oppilaille laaditaan henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS).</p> <p>Erityisopetukseen siirrettyjen oppilaiden opetus tapahtuu erityisluokilla ja integroimalla yleisopetukseen joko kokonaan tai asteittain.</p> <p>Ruotsinkielisessä koulutustoimessa vastaperustettu erityisopetusyksikkö vastaa erityisopetuksesta ja sen resursseista.</p>	<p>Suomenkielisissä kouluissa erityisopetusta järjestetään seuraavasti:</p> <p>Vähimmäistaso Vuosiluokilla 1–9 on laaja-alaisia erityisopettajia (ELA) ja erityisluokanopettajia yksi 300 oppilasta kohden.</p> <p>Keskitaso Vuosiluokilla 1–9 on laaja-alaisia erityisopettajia (ELA) ja erityisluokanopettajia yksi 250 oppilasta kohden.</p> <p>Tavoitetaso Vuosiluokilla 1–9 on laaja-alaisia erityisopettajia (ELA) ja erityisluokanopettajia yksi 200 oppilasta kohden.</p> <p>Ruotsinkielisessä koulutustoimessa voi erityisopettajatiheys olla hieman suurempi kyläkouluverkko- rakenteesta johtuen.</p>	<p>Vähimmäistaso Eniten erityisopetusta tarvitsevat oppilaat asetetaan etusijalle.</p> <p>Mahdollisuudet tukitoimenpiteitä tarvitsevien oppilaiden havaitsemiseen ovat rajalliset.</p> <p>Keskitaso Erityisopetusta annetaan oppilaille, joilla on todistus erityisopetuksen tarpeesta.</p> <p>Tavoitetaso Tukitoimenpiteitä järjestetään niitä tarvitseville oppilaille.</p> <p>Edellytykset erityisopetuksen tarpeen havaitsemiseksi ajoissa ovat hyvät.</p> <p>Suomenkielisessä koulutustoimessa on tarkoituksenmukainen ja oppilaiden tarpeet hyvin huomioiva erityisopetusjärjestely.</p> <p>Oppilas oppii opetussuunnitelman ja henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskevaan suunnitelmaan (HOJKS) kirjattujen tavoitteiden mukaisesti. HOJKS päivitetään vuosittain.</p>

ARVIOINTI

Erityisopetuksessa olevat oppilaat käydään koulukohtaisesti läpi.
Kummankin kieliryhmän koordinaattori (erityisopetuksen rehtori) kartoittaa erityisopetuksen tarpeet ja arvioi erityisopetusta.

SIPOON KAKSI-KIELISYYDEN EDISTÄMINEN	TOIMINTATAVOITE	TOIMENPITEET	RESURSSI/ TUNNUSLUKU	TULOS
<p>Kielikylpyopetus</p>	<p>Kielikylpyopetus on osa suomenkielistä koulutointa.</p> <p>Yleisopetuksen tavoitteiden lisäksi kielikylpyoppilaalle tarjotaan mahdollisuus saavuttaa toiminnallinen kaksikielisyys perusopetuksen päättövaiheessa.</p> <p>Lukiokoulutuksessa (suomenkielisten) kaksikielisyys syventäminen.</p>	<p>Huolehditaan, että kielikylpykoulussa on pätevät opettajat. Täydennys- ja jatkokoulutus sekä työnohjaus turvataan.</p> <p>Tuetaan kielikylpyopetuksen käyttämien oppimisympäristöjen luomista ja ruotsinkielisen materiaalin hankkimista.</p> <p>Leppätien koulussa toimii 6 kielikylpyluokkaa ja vuosiluokkien 7–9 kielikylpyopetus järjestetään yhteistyössä Sipoon yläasteen ja Kungsvägens skolan kanssa.</p>	<p>Kielikylpyluokkien enimmäiskoko on vuosiluokilla 1–6 25 oppilasta, vuosiluokkien 7–9 opetus joko omana ryhmänä tai oppilasvalintoina.</p> <p>Ruotsinkielinen erityisopetus turvataan alusta lähtien sekä ruotsinkielisen erityisopetuksen mahdollisuus myös pienryhmässä.</p>	<p>Yleisopetuksen tulosten lisäksi kielikylpyoppilaat käyttävät ruotsin kieltä työskentelykielenään.</p> <p>Leppätien koulussa toimii ainoastaan kielikylpyluokkia. Vuonna 2005 ensimmäiset kielikylpyoppilaat saavat 7. vuosikurssin mukaista opetusta Sipoon yläasteella, minkä lisäksi Kungsvägens skolan opettajat antavat heille opetusta. Opetuksesta n. 60 % annetaan suomen kielellä ja n. 40 % ruotsin kielellä.</p>
<p>Koulutustoimien välinen yhteistyö</p>	<p>Suomen- ja ruotsinkielisillä oppijoilla on mahdollisuus tutustua toistensa kieleen ja kulttuuriin, esim. kerhotoiminnan kautta.</p>	<p>Koulut laativat suunnitelmat yhteistyön edistämiseksi.</p>	<p>Jokainen koulu sisällyttää työsuunnitelmaansa yhteistyötä koskevan suunnitelman.</p>	<p>Molemmat kieliryhmät ymmärtävät toistensa kieltä ja kulttuuria.</p>
<p>ARVIOINTI</p>				
<p>Yleisopetuksen arvioinnin lisäksi arvioidaan kielikylpyopetuksen toteutumista. Toiminnallisen kaksikielisuuden kriteerit on luotu.</p>				

ESIOPETUS	TOIMINTATAVOITE	TOIMENPITEET	RESURSSI/ TUNNUSLUKU	TULOS
	Lapsen myönteinen minäkuva vahvistuu ja hänen oppimaan oppimisen taitonsa kehittyvät.	<p>Esiopetuksen järjestäminen kaikille halukkaille esiopetusikäisille.</p> <p>Esi- ja alkuopetuksen opetus-suunnitelman ja käytännön niveltäminen.</p> <p>Erytystä tukea tarvitsevien lasten kehityksen turvaaminen erityisopetuksella ja muilla riittäväillä tukitoimilla.</p> <p>Esiopetustoiminta siihen liittyvine organisaatioineen siirretään asteittain koulutustoimille, esim. uudisrakentamisen yhteydessä.</p>	<p>Noudatetaan Opetushallituksen suositusta: 13 lasta yhtä lastentarhanopettajaa kohden, 20 lasta 2 koulutettua henkilöä kohden.</p> <p>Riittävät resurssit turvataan yhteisten opetustuokioiden järjestämiseen esi- ja alkuopetuksessa.</p> <p>Järjestetään erityisopetusta 1 viikkotunti/erityisopetusta tarvitseva lapsi sekä muut tarvittavat tukipalvelut.</p> <p>Esiopetuslapsia opettaa oma opettaja.</p>	<p>Kaikki esiopetusikäiset ovat esiopetuksessa.</p> <p>Jatkumo esiopetuksesta alkuopetukseen on turvattu lapsen edellytysten mukaisesti.</p> <p>Jokaiselle esiopetuslapselle on järjestetty tarpeellinen määrä tutustumiskäyntejä kouluun.</p> <p>Useimmat lapset ja huoltajat ovat tyytyväisiä esiopetuksen laatuun.</p> <p>Lapset viihtyvät esiopetuksessa, ja ilmapiiri on hyvä.</p> <p>Vanhempien kanssa käydään säännöllisiä kasvatuskeskusteluja.</p>

ARVIOINTI

Sekä lapsille että huoltajille tehdään tyytyväisyyskyselyjä yms. Oppimisedellytysten seuranta yhteistyössä päivähoiton sekä esi- ja alkuopetuksen henkilöstön kanssa. Organisaatiomuutoksen aiheuttamaa kustannusten vertailevaa seuranta kuntatasolla.

TOISEN ASTEEN KOULUTUS	TOIMINTATAVOITE	TOIMENPITEET	RESURSSI/ TUNNUSLUKU	TULOS
<p>Lukiokoulutus</p>	<p>Sipoossa tarjotaan lukio-koulutusta.</p> <p>Sipoon lukio ja Sibbo gymnasium tarjoavat laadukasta lukiokoulutusta.</p> <p>Lukiot tarjoavat elävän ja monipuolisen oppimisympäristön.</p> <p>Lukiokoulutus vahvistaa aikuistuvan nuoren käsitystä itsestään ja mahdollisuuksistaan yhteiskunnassa.</p>	<p>Lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen välinen yhteistyö mahdollistaa opiskelijoille laajemman opinto-ohjelman.</p> <p>Sibbo gymnasiumin yksilöllisen ohjauksen painotusta vahvistetaan mm. emotionaalisella oppimisella. Kansainvälisiä yhteyksiä ylläpidetään.</p> <p>Sipoon lukiota kehitetään edelleen IT-painotteisena.</p> <p>Datanomikoulutusta annetaan lukiokoulutuksen ohessa.</p> <p>Taloudelliset resurssit taataan monipuolisen kurssitarjonnan mahdollistamiseksi.</p>	<p>Lukiossa aloittavan ryhmän (kurssin) vähimmäiskoko on 8 opiskelijaa.</p> <p>Työasemia on yksi 5 opiskelijaa kohden.</p> <p>Lukiokoulutukseen hakeutuvien määrä on n. 50 % peruskoulun päättöluokasta.</p> <p>Lukioilla on asiantuntevat opinto-ohjaajat.</p>	<p>Vähimmäistaso Lukio on antanut lähes kaikille opiskelijoille valmiudet selviytyä ylioppilaskirjoituksista.</p> <p>Keskitaso Lukion päättäneet opiskelijat ovat kiinnostuneita omasta kehityksestään ja mahdollisuuksistaan yhteiskunnan jäsenenä.</p> <p>Tavoitetaso Lukio on lisännyt opiskelijoidensa tiedonkäsittelytaitoja ja vahvistanut merkittävästi jatko-opinto- ja ammatin kehittymistä sekä itsetuntemusta. Lukiolaisilla on vahva itsetuntemus ja korkean tason sosiaaliset taidot.</p> <p>Lukiokoulutuksen saanut on omasta kehityksestään kiinnostunut, monipuoliset tiedonkäsittely- ja ryhmätyötaitot omaava jatko-opintokelpoinen nuori.</p> <p>Tulokset ovat optimaaliset verrattuna opiskelijoiden tietotasoon oppilaak-siottamisen ajankohtana.</p>

ARVIOINTI

Työyhteisön itsearviointi suoritetaan.
Lukiomenestys suhteutetaan ylioppilaskirjoitusten tuloksiin.
Kurssitarjonnan monipuolisuutta seurataan.
Kyselyjä tehdään.
Jatko-opintoihin pääsyä seurataan esim. opiskelijoiden sijoittumisanalyseillä.

TOISEN ASTEEN KOULUTUS	TOIMINTATAVOITE	TOIMENPITEET	RESURSSI/ TUNNUSLUKU	TULOS																												
Ammatillinen koulu- tus	<p>Sipoo tarjoaa riittävästi ammatil- lista koulutusta ammattikouluissa sekä lukioiden ja ammattikoulujen yhteistyön kautta.</p> <p>Borgå folkhögskolan opetus inte- groidaan ammatilliseen koulutuk- seen.</p> <p>Kuntayhtymien järjestämää oppi- sopimuskoulutusta lisätään.</p>	<p>Ammatillista koulutusta järjeste- tään pääsääntöisesti kuntayhtymi- en kautta. Keuda järjestää amma- tillista koulutusta Sipoon toimipis- teessä syksystä 2002 lähtien. Practicum ja Sibbo gymnasium järjestävät yhdistettyä ammatillista koulutusta ja lukiokoulutusta Si- poossa.</p> <p>Lukioiden ja ammatillisten koulu- tusyksiköiden yhteistyön avulla pyritään osa ammatillisesta koulu- tuksesta siirtämään Sipooseen niin, että opiskelu tapahtuu joko erillisessä opetuspisteessä tai etäopiskeluna.</p> <p>Elinkeinoelämän sipoolaisnuorten ammatilliseen koulutukseen koh- distuvia tarpeita kartoitetaan ja seurataan jatkuvasti.</p>	Toisen asteen ammatillinen koulutus vastaanottaa n. 50 % peruskoulun oppilaista.	<p>Ruotsinkielisiä sipoolaisoppilaita, jotka saavat päättötodistuksen a) ammattikouluista b) lukion datanomikoulutuksesta,</p> <table> <tr> <td></td> <td>väh.</td> <td>kesk.</td> <td>enint.</td> </tr> <tr> <td>a)</td> <td>35</td> <td>50</td> <td>65</td> </tr> <tr> <td>b)</td> <td>8</td> <td>12</td> <td>16</td> </tr> </table> <p>Suomenkielisiä opiskelijoita, jotka saavat päättötodistuksen Sipoon toimipisteestä (vuosina 2003– 2007),</p> <table> <tr> <td></td> <td>väh.</td> <td>kesk.</td> <td>enint.</td> </tr> <tr> <td></td> <td>10</td> <td>15–18</td> <td>25</td> </tr> <tr> <td></td> <td>15</td> <td>20</td> <td>30</td> </tr> <tr> <td></td> <td>30</td> <td>50</td> <td>60</td> </tr> </table>		väh.	kesk.	enint.	a)	35	50	65	b)	8	12	16		väh.	kesk.	enint.		10	15–18	25		15	20	30		30	50	60
	väh.	kesk.	enint.																													
a)	35	50	65																													
b)	8	12	16																													
	väh.	kesk.	enint.																													
	10	15–18	25																													
	15	20	30																													
	30	50	60																													

ARVIOINTI

Sipoon ammatilliseen koulutukseen kohdistuvien erityistarpeiden jatkuva seuranta.

KORKEA-ASTE	TOIMINTATAVOITE	TOIMENPITEET	RESURSSI/ TUNNUSLUKU	TULOS
	Toisen asteen ja vapaan sivistys- työn koulutusta integroidaan so- veltuvin osin korkea-asteen kou- lutukseen.	Lukiot, ammatillinen koulutus ja kansalaisopisto järjestävät yhteis- työssä korkeakoulutasoisia kurs- seja Sipoossa. Sipoossa voi suo- rittua korkeakoulutasoisia opinto- viikkoja, jotka muilla paikkakunnilla suoritettujen opintojen ohella voi- vat johtaa loppututkintoon.		<p>Vähimmäistaso Kursseja järjestetään.</p> <p>Keskitaso Mahdollisuus suorittaa tutkinnon osia.</p> <p>Tavoitetaso Tutkintoon johtavia kursseja jär- jestetään.</p>

ARVIOINTI

VAPAA SIVISTYSTYÖ	TOIMINTATAVOITE	TOIMENPITEET	RESURSSI/ TUNNUSLUKU	TULOS
	<p>Vapaasta sivistystyöstä annetun lain mukaista opetusta järjestetään. Kaikilla kuntalaisilla (koulutustaustasta ja iästä riippumatta) on mahdollisuus elinikäiseen, jatkuvaan oppimiseen ja harraste-toimintaan.</p> <p>Tarjotaan välineitä kehittämään nyky-yhteiskunnassa tarvittavia kansalaistaitoja sekä keinoja estämään syrjäytymistä.</p> <p>Mielekästä, luovaa vapaa-aikaa.</p> <p>Borgå folkhögskolassa toimii kymppiluokka, joka tarvittaessa voi tarjota myös maahanmuuttaja-opetusta.</p>	<p>Sipoon kansalaisopisto–Sibbo medborgarinstitut pyrkii tarjoamaan kursseja kuntalaisten tarpeitten ja kysynnän mukaan.</p> <p>Yhteistyötä perusopetuksen, toisen asteen koulutuksen ja muiden aikuisoppilaitosten kanssa jatketaan ja kehitetään.</p>	<p>Keskitaso Opetustunteja: 9 500 (arvio) Opiskelijoita: 6 500–7 000 Kursseja: 500–600 Henkilöstö: 3,4 (vakinaista) Tuntiopettajia: 180–200</p>	<p>Oppimisen näkyviä tuloksia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – näyttelyt – konsertit: kuorot, yhtyeet ja solistiset aineet – kevätjuhlan esiintyvien ryhmien työnäytteet – avoimen yliopiston opintoviikot – navigointikurssien suoritukset – atk-ajokortit. <p>Oppiminen turvallisessa ja viihtyisässä ympäristössä antaa virikkeitä elämään, tukee yksilöiden monipuolista kehitystä ja lisää heidän psyykkistä ja fyysistä hyvinvointiaan.</p>

ARVIOINTI

Kansalaisopiston toimintakertomus.
Opiskelijoiden ja opettajien palaute.

TAITEEN PERUS- OPETUS	TOIMINTATAVOITE	TOIMENPITEET	RESURSSI/ TUNNUSLUKU	TULOS
	<p>Sipoossa taiteen perusopetus on tavoitteellista, monipuolista ja korkeatasoista.</p> <p>Eri taiteenlajien opetusta tarjotaan.</p>	<p>Sipoon kunnalla on sopimus Porvoon-seudun musiikkiopiston kanssa.</p> <p>Musiikin oppilaspaikkoja ja ryhmäopetusta lisätään vähitellen.</p> <p>Nikkilän Itäiseen Jokipuistoon kunnostetaan toimitilat mm. musiikin- ja kuvataideopetukselle.</p> <p>Tuntikohtaista valtionosuutta pyritään saamaan myös muille taiteen perusopetustahoille kuin musiikille.</p> <p>Taiteen perusopetusta integroidaan myös osaksi iltapäiväkerhotoimintaa.</p> <p>Kulttuurikouluhanketta kehitetään koulu- toimen, kulttuuritoimen ja taiteen perusopetusta järjestävien tahojen välisenä yhteistyönä.</p>	<p>Oppilaspaikkoja pyritään lisäämään vuoteen 2002 verrattuna.</p>	<p>Vähimmäistaso Oppilasmäärä pysyy vakaana. Oppilaat joutuvat odottamaan opiskelupaikkaa.</p> <p>Keskitaso Oppilasmäärä kasvaa ja lapsille tarjotaan erilaisia taiteen opiskeluvaihtoehtoja.</p> <p>Tiedottamista parannetaan mm. painattamalla taiteen perusopetusta koskeva esite.</p> <p>Lisäpanostus ryhmäopetukseen ja yhteistyöhön koulujen, päiväkotien ja iltapäiväkerhojen kanssa muodostaa sillan varsinaiseen taiteen perusopetukseen.</p> <p>Sekä suomen- että ruotsinkielisissä kouluissa toteutetaan kokeiluprojekteja.</p> <p>Tavoitetaso Kaikille halukkaille lapsille tarjotaan taiteen perusopetusta heidän omalla äidinkielellään kohtuuhintaan. Opetuksesta vastaavat pätevät opettajat.</p>
ARVIOINTI				
Toimintakertomukset ja arvioinnit.				

TUKIPALVELUT	TOIMINTATAVOITE	TOIMENPITEET	RESURSSI/ TUN- NUSLUKU	TULOS
<p>Opetuksen tukipalvelut</p> <p>Opetuksen tukipalveluilla tarkoitetaan koulun toimin ja resurssein järjestettyä oppilaan koulunkäynnin turvaamiseksi ja tukemiseksi tarkoitettua toimintaa.</p>	<p>Opetus ja erilaiset tukitoimet sovitetaan yhteen siten, että oppilaan yksilölliset tarpeet huomioidaan mahdollisimman hyvin hyvien oppimistulosten saavuttamiseksi.</p> <p>Opetuksen tukitoimin koulussa reagoidaan nopeasti jo esiopetusvaiheessa havaittuihin oppimisvaikeuksiin.</p>	<p>Ks. tukiopetus ja koulunkäyntiavustajat</p>	<p>Ks. tukiopetus ja koulunkäyntiavustajat</p>	<p>Opetuksen ja tukipalvelujen yhteistoimin on pystytty parantamaan erityisesti luokan/koulun heikoimman neljänneksen oppimistuloksia.</p> <p>Ruotsinkielisessä koulutustoimessa erityisopetuksen tulosityksikkö kartoittaa oppilaiden avuntarpeen ja ryhtyy tarvittaviin toimiin.</p>

ARVIOINTI

Opettaja arvioi tukitoimien vaikutusta luokkansa oppimistuloksiin.

TUKIPALVELUT	TOIMINTATAVOITE	TOIMENPITEET	RESURSSI/ TUNNUSLUKU	TULOS
- Tukiovetus	Opinnoissaan tilapäisesti jäl- keenjääneille tai erityistä tukea tarvitseville oppilaille annetaan tukiovetusta. Opiskeluongelmiin puututaan nopeasti.	Luokanopettajat ja aineen- opettajat ovat tarvittaessa velvollisia antamaan tukiove- tusta. Erityisopettajia tulee konsultoida tarvittaessa.	Tukiovetusta varten varataan tunti- kehukseen 1–2 viikkotuntia/perus- opetusryhmä.	Oppilaan opiskelu omassa opis- keluryhmässään mahdollistuu.

ARVIOINTI

Kuinka paljon tukiovetusta on annettu ja miten tukiovetusresurssia on muuten käytetty.

TUKIPALVELUT	TOIMINTATAVOITE	TOIMENPITEET	RESURSSI/ TUNNUSLUKU	TULOS
- Koulunkäynti- avustajat	Tukea oppilasta/oppilasryhmää opiskelussa ja koulunkäynnissä. Antaa erityistä tukea tarvitseville oppilaille opetukseen osallistumi- sen edellyttämät tulkitsemis- ja avustajapalvelut. Oppilaalla on oikeus tukeen Si- poon kunnan psykologin anta- malla läheteellä kirjoitetun lääkä- rinlausunnon perusteella.	Koulunkäyntiavustajien työ järjestetään koulun tilanne huomioiden luokan ja oppi- laan oppimisen tueksi. Kou- lunkäyntiavustajat toimivat joustavasti yhteistyössä opettajien ja mahdollisen kuntoutushenkilöstön kanssa parhaalla mahdollisella taval- la. Koulu vastaa koulunkäyn- tiavustajien perehdyttämisi- koulutuksesta ja työtehtävien määrittelystä. Kunta päättää koulunkäyn- tiavustajien palkkaamisesta.	Koulun saama lääkärinlausuntoon perustuva tukiresurssi voidaan käyttää myös muulla tarkoituksen- mukaisella tavalla kuin koulunkäyn- tiavustajan palkkaamisella, esim. luokkatunteja tai erityisopettajan apua lisäämällä. Koulunkäyntiavustajien palkkaami- nen suhteutetaan oppilaiden tarpei- siin. Uusia työntekijöitä palkataan ao. kieliryhmän tuntitarpeen mukai- sesti.	Oppilaan opiskelu omassa opis- keluryhmässä/koulussa mahdol- listuu/helpottuu. Useimmat erityisopetukseen siirretyt lapset on integroitu nor- maaliopetukseen siihen tarvitta- vien lisäresurssien avulla.

ARVIOINTI

Kehityskeskusteluissa ja koulun arviointipalavereissa arvioidaan koulunkäyntiavustajien työn tuloksia ja toimintaa.

TUKIPALVELUT	TOIMINTATAVOITE	TOIMENPITEET	RESURSSI/ TUNNUSLUKU	TULOS
Oppilashuolto Yhteistoiminnalla sidosryhmien kanssa tuetaan tavoitteiden suuntaista yksilön ja yhteisön kasvua ja kehitystä.	Oppilashuollon tehtävänä on oppilaiden fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta hyvinvoinnista huolehtiminen. Oppilaille turvataan riittävät lakisääteiset tukipalvelut esiopetuksesta lukioon. Jokaisessa yksikössä toimii oppilashuoltoryhmä.	Ennalta ehkäisevää toimintaa järjestetään oppilaan terveyden, turvallisuuden ja koulunkäynnin edistämiseksi. Turvallisen ja terveen oppimisympäristön luominen. Oppimisvaikeuksien tunnistaminen ja niihin puuttuminen. Syrjäytymisvaarassa olevien oppilaiden seuranta tarpeen mukaan.		Kaikille on turvattu tasavertaiset oppimismahdollisuudet ja laadukkaiden palveluiden saatavuus. Tarjolla olevia palveluita halutaan ja osataan käyttää.

ARVIOINTI

Kyselyt, vertailu muihin kuntiin.

Moniammatillinen yhteistyö: oppilashuoltoryhmien toiminta, oppilaiden seuranta, tilastot ja niiden valtakunnallinen vertailu.

TUKIPALVELUT	TOIMINTATAVOITE	TOIMENPITEET	RESURSSI/ TUNNUSLUKU	TULOS
- Kuraattori	Oppilaiden koulunkäynnin turvaaminen ja heidän psykososiaalisen kasvunsa tukeminen tunnistamalla sosiaalisia häiriöitä ja puuttamalla niihin mahdollisimman pian.	Syntyneisiin ongelmiin puututaan heti. Tukikeskustelut ja ongelmatilanteiden selvittely lasten/nuorten, opettajien ja huoltajien kanssa sekä syrjäytymisvaarassa olevien ohjaaminen palveluiden piiriin.	1 kuraattori/800 oppilasta. (Sosiaalityöntekijäin liiton suositus)	Kukaan ei jätä koulunkäyntiä kesken sosiaalisten ongelmien vuoksi. Koulunkäynti sujuu mahdollisimman häiriöttömästi, ja se suoritetaan loppuun. Lapset, joilla on ongelmia, saavat apua.

ARVIOINTI

Kyselyjä tehdään ja syyt koulunkäynnin keskeyttämiseen analysoidaan.

TUKIPALVELUT	TOIMINTATAVOITE	TOIMENPITEET	RESURSSI/ TUNNUSLUKU	TULOS
- Psykologi	Ongelmien havaitseminen ja niihin puuttuminen riittävän varhaisessa vaiheessa.	<p>Oppilaiden ja tarvittaessa vanhempien kanssa keskustelut, palvelusta tiedottaminen, katkeamaton tiedonkulku päiväkodista ja esiopetuksesta lukioon.</p> <p>Koulupsykologi tekee oppilaiden koulunkäyntiin liittyvät tutkimukset ja arviot ja ohjaa tarvittaessa lisätutkimuksiin.</p> <p>Psykologi tapaa kaikki koulunsa aloittavat ensimmäisten vuosien aikana.</p>	1 psykologi/1 000 oppilasta	<p>Mahdollisimman monet oppilaat pystyvät seuraamaan normaalia luokkaopetusta.</p> <p>Lapset, joilla on ongelmia, saavat apua.</p>

ARVIOINTI

Osallistuminen valtakunnalliseen terveystutkimukseen, omat kyselyt.
Kuinka monta lasta on normaaliopetuksen ulkopuolella?

TUKIPALVELUT	TOIMINTATAVOITE	TOIMENPITEET	RESURSSI/ TUNNUSLUKU	TULOS
<p>- Kouluterveydenhoitaja ja koululääkäri</p>	<p>Oppilaan terveyden edistäminen.</p> <p>Terveystietoinen oppilas, sairauksien havaitseminen.</p> <p>Kokonaisnäkemys oppilaasta ja hänen fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta terveydestään.</p> <p>Kunkin oppilaan oppivelvollisuuden tulokset suorittaminen mahdollistetaan, tarvittaessa yhteistyötä erikoissairaanhoidon kanssa.</p> <p>Kouluyhteisön ja -ympäristön hyvinvoinnin seuranta.</p>	<p>Oppilaiden kasvun, kehityksen ja oppimisen edistymisen seuranta joka vuosi.</p> <p>Yhteistyötä tehdään huoltajien, opettajien ja oppilashuoltohenkilöstön kanssa.</p> <p>Yhteistyö Kouluille ja kodeille tiedotetaan valitsevista käytännöistä ja vastuunjosta.</p> <p>Erytisongelmaisten oppilaiden kohdalla tehdään yhteistyötä oppilashuollon kanssa.</p>	<p>Tavoitteena on 700 oppilasta/terveydenhoitaja verrattuna vuoden 2002 tasoon, joka oli 900 oppilasta/terveydenhoitaja.</p>	<p>Positiivinen asenne oman terveyden ylläpitoon.</p> <p>Oppilaan omakohtainen terveydestään huolehtiminen aikuisena.</p> <p>Erytisongelmaisten oppilaiden mahdollisimman tuloksekas oppivelvollisuuden suorittamien.</p> <p>Turvalliset työolosuhteet koulussa.</p>
<p>ARVIOINTI</p>				
<p>Osallistuminen valtakunnalliseen terveystieteeseen, omat kyselyt. Voidaan tehdä kyselylomakkeella tai haastatteluilla ja selvittämällä vuosittain erityisongelmaisten tilannetta.</p>				

TUKIPALVELUT	TOIMINTATAVOITE	TOIMENPITEET	RESURSSI/ TUNNUSLUKU	TULOS
- Hammashuolto	Terveystietoinen oppilas, terveet hampaat ja suu.	Kaikkien oppilaiden hammastarkastukset ja -hoito	Hammashoitokäynnit ja hammashoitotoimenpiteet/oppilas	Oppilas ymmärtää ennalta ehkäisevän hammashuollon merkityksen ja huolehtii hampaidensa terveydestä.

ARVIOINTI

Kyselyt vanhemmille ja oppilaille, toimenpidetilastot.

TUKIPALVELUT	TOIMINTATAVOITE	TOIMENPITEET	RESURSSI/ TUNNUSLUKU	TULOS
- Oppilaanohjaus vuosiluokilla 7–9 ja lukiossa	Oppilaiden opiskelu sujuu ja he saavat suunnan elämälleen.	Oppilaanohjauksen oppitunnit, henkilökohtainen ohjaus ja ryhmäohjaus sekä työhön tutustuminen 9. vuosiluokalla 10 päivää ja 8. vuosiluokalla 3–5 päivää. Syrjäytymisvaarassa olevien oppilaiden ohjaaminen. Ainakin kerran 7–9 vuosiluokkien aikana oppilaalla on oikeus henkilökohtaiseen keskusteluun oppilaanohjaajan kanssa.	Lukioissa lisätään opinto-ohjausta asteittain niin, että tehtävä muuttuu kokopäivätoimiseksi, jolloin opinto-ohjaajalla on enintään 494 oppituntia lukuvuodessa. Vuosiluokilla 7–9 on oppilaanohjauksen lehtorin virka, tarvittaessa tuntiopettaja. Tavoitteena on 250 oppilasta oppilaan-/opinto-ohjaajaa kohden.	Vähimmäistaso Tavoitteena on, että kaikki oppilaat saavat peruskoulun päättötodistuksen. Kaikki hakevat jatko-opintoihin. 90 % saa jatko-opiskelupaikan. Keskitaso Tavoitteena on, että kaikki oppilaat saavat peruskoulun päättötodistuksen. Kaikki hakevat jatko-opintoihin. 95 % saa jatko-opiskelupaikan. Tavoitetaso Lisäopetuksella varmistetaan, että kaikki oppilaat saavat peruskoulun päättötodistuksen. Kaikki hakevat jatko-opintoihin. Kaikki saavat jatko-opiskelupaikan.

ARVIOINTI

Tilastokeskuksen vertailuaineisto oppilaiden sijoittumisesta jatko-opintoihin.
Kyselyt oppilaille.
Yhteydenpito vastaanottaviin oppilaitoksiin.

TUKIPALVELUT	TOIMINTATAVOITE	TOIMENPITEET	RESURSSI/ TUNNUSLUKU	TULOS
<p>Muut tukipalvelut</p> <p>- Oppilastoiminta ja oppilaiden osallistuminen</p>	<p>Vuosiluokilla 7–12 on toimiva oppilaskunta sekä tuki- ja luottamusoppilasverkosto.</p> <p>Oppilaat ovat mahdollisuuksien mukaan mukana koulun kehittämisessä.</p> <p>Suomenkielisten koulujen vuosiluokilla 1–6 on kummioppilastoimintaa.</p> <p>Ruotsinkielisten koulujen vuosiluokilla 1–12 on jonkinasteista ystäväoppilastoimintaa.</p>	<p>Oppilastoimintaa tuetaan. Oppilaat järjestävät esim. teemapäiviä ja -tapahtumia ja muuta koulun kasvatustavoitteiden suuntaista toimintaa.</p> <p>Oppilaat tukevat toisiaan ja muodostavat turvallisen ja virikkeellisen yhteisön.</p>	<p>Keskitaso Vuosiluokkien 7–9 oppilaskunta-toiminnan ohjaajalle maksetaan yhden viikkotunnin suuruinen korvaus oman ylituntipalkkioperusteen mukaan.</p> <p>Tavoitetaso Lisäresursseja tarjotaan oppilaskunta- ja kummi-/ystäväoppilastoiminnan edelleen kehittämiseen.</p>	<p>Vähimmäistaso Kummi-/ystäväoppilastoiminta on satunnaista. Oppilaskuntatoimintaa lain edellyttämässä määrin.</p> <p>Keskitaso Kummi-/ystäväoppilastoiminta vakiinnutetaan. Oppilaskunta osallistuu koulun sisäisen työn suunnitteluun.</p> <p>Tavoitetaso Kummi-/ystäväoppilastoiminta on säännöllistä. Oppilaskunta on aktiivisesti mukana koulun sisäisen työn suunnittelussa. Oppilaiden mielipiteitä kuullaan koulun kehittämisestä.</p> <p>Oppilaat viihtyvät ja tuntevat olonsa turvalliseksi koulussa. Oppilaat ryhtyvät itse toimenpiteisiin koulukiusaamisen ehkäisemiseksi.</p> <p>Koulupoissaolot ovat vähäisiä, niitä on vähemmän kuin vuonna 2002.</p>
<p>ARVIOINTI</p>				
<p>Viihtyvyyksykyselyt oppilaille.</p>				

TUKIPALVELUT	TOIMINTATAVOITE	TOIMENPITEET	RESURSSI/TUNNUSLUKU	TULOS
- Vanhempien osallistuminen	<p>Vanhemmat ovat mukana tuke- massa lapsen ja nuoren koulun- käyntiä.</p> <p>Vanhemmille annetaan mahdolli- suus osallistua koulun kehittämi- seen.</p> <p>Kouluissa on toimiva vanhem- painyhdistys.</p> <p>Koulu tukee vanhempia kasva- tustehtävässä.</p>	<p>Kodin ja koulun välisiä yhteistyö- muotoja tarkastellaan ja muute- taan tarvittaessa.</p> <p>Vanhemmat osallistuvat koulun järjestämiin vanhempainiltoihin, juhliin ja erilaisiin koulun kehittä- mistä yms. käsitteleviin tilaisuuksii- n.</p>	<p>Keskitaso Koulut informoivat vanhempia. Suomenkieliset koulut antavat heille mahdollisuuden osallistua vähintään yhteen vanhempainil- taan lukuvuotta kohden ja kehi- tyskeskusteluihin (esim. kaksi- ja kolmikantakeskusteluihin) koulu- jen arviointisuunnitelmissa mai- nitulla tavalla. Ruotsinkielisissä kouluissa vanhemmilla on mah- dollisuus osallistua vähintään yhteen vanhempainiltaan ja yh- teen kehityskeskusteluun luku- vuotta kohden.</p> <p>Vanhempainyhdistykset ko- koontuvat säännöllisesti.</p> <p>Tavoitetaso Vanhemmat toimivat aktiivisesti yhdessä koulutustoimien ja kun- nan päättäjien kanssa opetus- toiminnan kehittämisessä.</p>	<p>Keskitaso Vanhemmat osallistuvat lapsen- sa koulunkäyntiin ja koulun ke- hittämiseen.</p> <p>Tavoitetaso Vanhemmat osallistuvat aktiivi- sesti lapsensa koulunkäyntiin ja koulun toiminnan suunnitteluun. Sekä kodit että koulu kokevat yhteistyön antoisaksi.</p>
ARVIOINTI				
Osallistujien määrä koulun tilaisuuksiin ja kehityskeskusteluihin. Kyselyt vanhemmille.				

TUKIPALVELUT	TOIMINTATAVOITE	TOIMENPITEET	RESURSSI/TUNNUSLUKU	TULOS
- Kuljetus	Koulumatkat ovat turvallisia ja koulukuljetukset helpottavat koulunkäyntiä.	Lakisääteinen koulukuljetus järjestetään.	Keskitaso Koulukuljetusraja 1. lk:n oppilailla on 3 km. Tavoitetaso Koulukuljetusraja 1.–2. lk:n oppilailla on 3 km.	Vähimmäistaso Lakisääteinen Keskitaso Koulukuljetusraja 1. lk:n oppilailla on 3 km. Tavoitetaso Koulumatka koetaan yleisesti turvalliseksi eikä se rasita kohtuuttomasti.

ARVIOINTI

Kyselyt oppilaille ja vanhemmille.

TUKIPALVELUT	TOIMINTATAVOITE	TOIMENPITEET	RESURSSI/ TUNNUSLUKU	TULOS
- Ruokailu	Oppilaat saavat terveellisen päiväröan, jotta jaksavat koulupäivän. Kouluruokailulla on myös kasvatuksellinen tehtävä.	Kouluruokailu järjestetään. Ruokailutilanne järjestetään viihtyisäksi opettajien valvonnassa.		Oppilaat osallistuvat kouluruokailuun. Kouluruoka on ravitsevaa ja hyvää.

ARVIOINTI

Kyselyt, seurannat. Ruokailun järjestäjät tekevät määrääjain oppilaille ja henkilöstölle tyytyväisyyskyselyjä.

TUKIPALVELUT	TOIMINTATAVOITE	TOIMENPITEET	RESURSSI/ TUNNUSLUKU	TULOS
<p>- Iltapäivätoiminta</p>	<p>Koululaisille järjestetään mahdollisuus osallistua iltapäivätoimintaan. Mikäli mahdollista, toiminta järjestetään koulun tiloissa.</p> <p>Sipoon kunta on aktiivinen koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan kehittämisessä.</p>	<p>Iltapäivätoiminnan järjestämisestä vastaa pääasiallisesti ns. kolmas sektori.</p> <p>Mahdollisimman monella koululla järjestetään aktiivista iltapäivätoimintaa ja kerhotoimintaa, jonka järjestäjänä voi olla koulu ja/tai eri yhteistyökumppaneita.</p>	<p>Keskitaso Taloudelliset avustukset ovat vuoden 2002 tasolla.</p> <p>Tavoitetaso Kokopäivätoiminen työntekijä koordinoi kunnan kaikkien koulujen iltapäivätoimintaa.</p>	<p>Vähimmäistaso Kouluilla ei ole koordinoitua iltapäivätoimintaa.</p> <p>Keskitaso Vaihtelevaa iltapäivätoimintaa voidaan tarjota useimmille kunnan oppilaille.</p> <p>Tavoitetaso Kaikki halukkaat pääsevät mukaan joko koulussa tai sen lähetyillä järjestettävään iltapäivätoimintaan. Koulujen tilat ovat tehokkaassa käytössä myös iltapäivisin. Kerhotoiminta tukee lapsen oppimista ja kasvua. Mahdollisuus välipalan/eväiden nauttimiseen.</p>
<p>ARVIOINTI</p>				
<p>Lasketaan osallistujien ja kerhojen määrät. Iltapäivätoiminnan vaihtoehtojen seuranta.</p>				

JÄRJESTÄMINEN	TOIMINTATAVOITE	TOIMENPITEET	RESURSSI/ TUNNUSLUKU	TULOS
Koulurakennukset ja piha-alueet	<p>Kunta tarjoaa riittävät, viihtyisät ja tarkoituksenmukaiset opetustilat Sipoon opetustilaselvityksen mukaisesti.</p> <p>Yleissivistävän koulutuksen fyysiset oppimisympäristöt ovat viihtyisiä ja oppilasmäärän mukaisesti mitoitettut.</p> <p>Jokaisen kouluyksikön yhteydessä on liikuntasali.</p> <p>Piha-alueet nähdään tärkeänä osana oppilaiden oppimisympäristöä.</p>	<p>Käytössä olevien tilojen saneeraaminen nykyisen oppimiskäsityksen mukaiseen toimintaan sopivaksi.</p> <p>Kunnossapitoa ja siivousta tehostetaan.</p> <p>Työturvallisuudesta huolehditaan.</p> <p>Uusia, pysyviä koulutiloja rakennetaan tarpeeksi ajoissa.</p> <p>Ruotsinkielinen kyläkouluverkosto säilytetään pääpiirteissään.</p> <p>Keskipitkällä aikavälillä tarkastellen tilat järjestetään sekä toiminnalliset että taloudelliset näkökohdat huomioon ottaen tarkoituksenmukaisimmalla tavalla.</p> <p>Piha-alueet pidetään siisteinä ja pihavälineet ehjinä.</p>	<p>Määräysten mukaiset tarkastukset ja huolto-/korjaustoimenpiteet suoritetaan, esim. ilmastointikanavien puhdistus ja ilmamäärin mittaaminen.</p> <p>Tilojen ja laitteiden työturvallisuus tarkistetaan määräajoin tai tarpeen mukaan.</p>	<p>Vähimmäistaso Koulutilat ovat ahtaat.</p> <p>Homeongelmia ei esiinny.</p> <p>Työturvallisuutta noudatetaan.</p> <p>Keskitaso Koulutilat ovat riittävät.</p> <p>Siivous ja kiinteistöhuolto toimivat tyydyttävästi.</p> <p>Ilmanvaihto toimii tyydyttävästi.</p> <p>Työturvallisuustaso on tyydyttävä.</p> <p>Tavoitetaso Koulutilat ovat turvalliset, siistit, viihtyisät ja riittävän väljät.</p> <p>Ilmanvaihto toimii hyvin.</p> <p>Työturvallisuustaso on hyvä.</p> <p>Rakennukset ja piha-alueet ovat viihtyisät ja hyvin hoidetut.</p>
ARVIOINTI				
Kyselyt oppilaille ja vanhemmille. Todetaan tilojen turvallisuus sekä toimivuus ja viihtyisyys.				

JÄRJESTÄMINEN	TOIMINTATAVOITE	TOIMENPITEET	RESURSSI/TUNNUSLUKU	TULOS
Varustus	<p>Korkeatasoisen ja nykyi- kaisen opetuksen edellyttä- mä varustus</p> <ul style="list-style-type: none"> - opetus- ja oppimisväli- neet - kalustus - kirjasto - pihavälineet - koneet, esim. kopiointi- kone. 	<p>Varustusta uusitaan jatku- vasti tarpeen mukaan.</p> <p>Oppikirjat uusitaan.</p> <p>Koulukirjastojen valikoimia täydennetään vuosittain.</p> <p>Jokaiselle luokalle hanki- taan kaunokirjallisuutta.</p> <p>Oppilaat kasvatetaan yh- teiseen vastuunottoon antamalla heille vastuuta yhteisten ja henkilökoh- taisten varusteiden kun- nosta.</p>	<p>Vähimmäistaso Suuria hankintoja tehdään vain harvoin. Opetusvälineet uusitaan oppiaineittain vähintään joka kuudes vuosi. 3–4 oppi- lasryhmää käyttää samoja oppikirjoja. Painokset ovat jopa kahdeksan vuotta vanhoja.</p> <p>Kaunokirjallisuutta ostetaan enintään 10 eurolla/oppilas/vuosi.</p> <p>Keskitaso Paljon käytettävät koneet ja varustus uusitaan säännöllisesti. Opetusvälineet ja oppikirjat uusitaan vähintään neljän vuo- den välein.</p> <p>Kaunokirjallisuutta ja tietokirjoja ostetaan 15–25 eurolla/oppilas/vuosi.</p> <p>Kirjastoauto käy kerran kahdessa viikos- sa.</p> <p>Tavoitetaso Varustus uusitaan tarvittaessa. Opetus- välineet pidetään ajanmukaisina. Oppi- kirjat uusitaan vähintään joka toinen vuo- si ja oppilaat saavat pitää osan kirjois- taan.</p> <p>Koulukirjasto saa vähintään 30 euroa/op- pilas/vuosi.</p> <p>Kirjastoauto käy viikoittain, ja mahdolli- suus opintokäynteihin pääkirjastoon muutaman kerran vuodessa.</p> <p>Osa koulupihan välineistä uusitaan vuo- sittain.</p>	<p>Vähimmäistaso Koulujen varustus on ehjää. Ope- tusvälineet ovat kuluneita, mutta vain osittain vanhentuneita. Useat oppilaat käyttävät oppikirjoja.</p> <p>Koulukirjaston valikoima ja yhteis- työ pääkirjaston kanssa ovat rajal- lisiä.</p> <p>Keskitaso Koulujen varustus ja opetusväli- neet ovat ehjiä ja suurelta osin ajankukaisia.</p> <p>Koulukirjasto voi tarjota oheisluk- kemista sekä tietokirjoja.</p> <p>Kirjastoauton palveluja käytetään.</p> <p>Tavoitetaso Koulujen varustus on ajanmukai- nen ja asianmukainen.</p> <p>Välineistö mahdollistaa nykyisen oppimiskäsityksen mukaisen op- pimisympäristön syntymisen ja hyvien oppimistulosten saavutta- misen kaikissa oppiaineissa.</p> <p>Kouluilla on hyvin toimiva kirjasto, joka tekee yhteistyötä pääkirjas- ton/kirjastoauton kanssa.</p> <p>Koulupiha houkuttelee leikkeihin ja liikuntaan.</p>
ARVIOINTI				

Kyselyt.
Varustuksen tason ja turvallisuuden seuranta.

JÄRJESTÄMINEN	TOIMINTATAVOITE	TOIMENPITEET	RESURSSI/ TUNNUSLUKU	TULOS
IT-varustus, mikrotuki ja verkkopedagoginen tuki	<p>Toimivat ja riittävät työasemat.</p> <p>Toimiva verkkoympäristö.</p> <p>Toimiva käytöntuki.</p> <p>Tietokoneita käytetään mahdollisimman paljon, myös iltaiikaan.</p> <p>Jokainen opettaja osaa käyttää tietokonettaan.</p> <p>Jokainen oppilas pystyy hyödyntämään tietoverkkojen antamaa tietoa.</p> <p>Kehittyvä verkkopohjainen, konstruktivinen oppimisympäristö.</p>	<p>Riittävät ja ajanmukaiset tieto- ja viestintälaitteistot sekä -yhteydet oppilaille ja opettajille.</p> <p>Laajakaistaverkot hankitaan kouluihin ja opettajilla on riittävästi Internet-yhteyksin olevia tietokoneita.</p> <p>Tietokoneiden toimivuuden ylläpito.</p> <p>Suomenkielisillä kouluilla on mahdollisuus saada riittävästi mikrotukea, jota pääsääntöisesti antavat kouluissa työskentelevät henkilöt.</p> <p>Suomenkielisten koulujen yhteinen resurssi osana verkkopedagogisen tuen rahoitusta.</p> <p>Sipoo Instituutti kehittää koulujen IT-strategioita ja -osaamista, järjestää täydennyskoulutusta opettajille, tekee uushankintoja, koordinoi vanhojen laitteiden huoltamista sekä hankkii ohjelmalisenssejä. Lisäksi Sipoo Instituutti pyrkii vuokraamaan koulujen atk-luokkia iltakäyttöön.</p> <p>Kouluilla on käytettävissään tietokoneasiantuntija, joka antaa teknistä ja pedagogista tukea.</p> <p>Opettajille tarjotaan säännöllisesti IT-koulutusta.</p>	<p>Vähimmäistaso Yksi tietokone/10 oppilasta.</p> <p>Laitetukea ja käytöntukea 5 min/työasema/viikko.</p> <p>Tietokoneet uusitaan laitteiden selkeästi heikettyä joko ohjelmien tms. toimivuuden suhteen.</p> <p>Opettajille järjestetään satunnaisesti IT-koulutusta. Eräät innokkaat opettajat soveltavat tietokoneavusteista oppimista.</p> <p>Sipoo Instituutti koordinoi koulujen tietokonehankinnat ja IT-täydennyskoulutuksen.</p> <p>Keskitaso Yksi tietokone/6 oppilasta.</p> <p>Laitetukea ja käytöntukea 10 min/työasema/viikko.</p> <p>Laitteet ovat käyttötärpeeseen nähden minimitasolla.</p> <p>Jokaisessa koulussa kaikki oppilaat ovat jossakin aineessa tekemisissä tietokoneavusteisen oppimisen kanssa.</p> <p>Erytisopetuksessa käytetään tietokoneavusteista oppimista ja erityisiä oppimistarpeita tukevia ohjelmia.</p> <p>Projektia varten palkataan Sipoo Instituuttiin kehittämispäällikkö enintään 10 tunniksi/viikko.</p>	<p>Vähimmäistaso Opettajien ja oppilaiden käytössä on tietokoneita, jotka voivat olla vanhanmallisia ja joita käytetään satunnaisesti.</p> <p>Teknistä apua on saatavilla viikon kuluessa.</p> <p>Kouluissa on Internet-yhteys.</p> <p>Keskitaso Opettajilla on käytettävissään verkkoon liitetty, hyvin toimiva tietokone, jota he käyttävät useita kertoja viikossa. Oppilailla on mahdollisuus käyttää tietokoneita satunnaisesti oppimistilanteissa luokahuoneessa useita kertoja viikossa.</p> <p>Teknistä apua on saatavilla muutaman päivän kuluessa.</p> <p>Yksi koulun opettajista on hie man perehtynyt IT-maailmaan.</p>

JÄRJESTÄMINEN	TOIMINTATAVOITE	TOIMENPITEET	RESURSSI/TUNNUSLUKU	TULOS
		Tieto- ja viestintäteknikkastrategia päivitetään vuosittain.	<p>IT-koulutusta tarjotaan säännöllisesti yhdelle opettajalle/koulu.</p> <p>Tavoitetaso Yksi tietokone/4 oppilasta.</p> <p>Laitetukea ja käytöntukea kaikille tarpeen mukaan.</p> <p>Tarve arvioidaan kunkin laitteen käyttötarpeen mukaan, jotta käytössä olisivat aina tarvetta vastaavat laitteet.</p> <p>Jokainen opettaja/luokka käyttää työskentelyssään hyväksi tietokoneavusteista oppimista.</p> <p>Erityisopetuksessa käytetään tietokoneavusteista oppimista ja erityisiä oppimistarpeita tukevia ohjelmia.</p> <p>Sipoo Instituutti toimii hyvin ja tukee koulujen IT-toimintaa.</p> <p>Opettajille tarjotaan vuosittain mahdollisuus IT-koulutukseen.</p>	<p>Tavoitetaso Tekniikka tukee opiskelua.</p> <p>Oppilaat käyttävät tietokoneita päivittäin oppimisprosessin aikana. Opettajat käyttävät tietokoneita päivittäin.</p> <p>Luokissa on riittävä määrä tietokoneita ja kouluissa on riittävästi tietotaitoa niiden käyttämiseen.</p> <p>Teknistä apua on saatavilla vuorokauden kuluessa.</p> <p>Tasapainoinen ja kestävä malli verkko-oppimiseen.</p> <p>OPE.FI- tasot täytetään.</p> <p>Verkko-opetus toimii.</p>

ARVIOINTI

Palaute mikrotuelle.
 Opettajien täydennyskoulutuksen seuranta.
 Sekä oppilaiden että opettajien tietokoneen käytön määrän seuranta.
 Verkkopedagoginen tutkimus yhteistyössä yliopistojen kanssa.
 Verkko-opetuksen onnistumisen seuranta.

HENKILÖSTÖ	TOIMINTATAVOITE	TOIMENPITEET	RESURSSI/ TUNNUSLUKU	TULOS
Nykyinen henkilöstö	<p>Työssä viihtyvä, hyvin koulutettu, sitoutunut, tavoitteellinen, motivoitunut ja virassaan pysyvä henkilöstö.</p> <p>Yhteistyö koulussa eri sektoreiden alaisuudessa työskentelevien henkilöstöryhmien välillä on joustavaa ja tuloksellista.</p> <p>Määräaikaisia työ- ja virkasuhteita vakinaistetaan tarpeen ja mahdollisuuksien mukaan.</p> <p>Opettajien ja muun henkilöstön määrä on riittävä toiminnan tarkoituksenmukaisen toteuttamisen kannalta.</p> <p>Kouluissa työskentelevä henkilöstö on koulutus-toimen alaisuudessa.</p> <p>Päivähoito-/esiopetus- henkilöstö on koulutus-toimen alaisuudessa.</p>	<p>Vastuun- ja tehtävienjako määritellään hallintosäännössä.</p> <p>Täydennyskoulutusta järjestetään säännöllisesti vallitsevan tarpeen mukaan. Työnantaja kannustaa täydennyskoulutukseen ja takaa mahdollisuudet siihen.</p> <p>Työtilat tehdään tarkoituksenmukaisiksi ja viihtyisiksi.</p> <p>Joustavat työaika ja työtehtäviä koskevat järjestelyt mahdollistetaan.</p> <p>Vakinaisen henkilöstön ja yli vuoden määräaikaisessa työsuhteessa olevien henkilöiden kanssa käydään kehityskeskusteluja vähintään kerran vuodessa.</p> <p>Työterveyshuolto lakisääteisenä toimintana on kaikkien työntekijöiden ulottuvissa.</p> <p>Työnohjaus ja virkistystoiminta turvataan.</p> <p>Työhyvinvointia ylläpitävää toimintaa (Tyhy) järjestetään.</p> <p>Kouluja tuetaan oppivina organisaatioina.</p>	<p>Keskitaso Henkilöstön täydennyskoulutukseen varataan 300 euroa/henkilö/vuosi.</p> <p>Sijaiskustannuksiin ym. varataan erillinen määräraha.</p> <p>Tavoitetaso Jokaiselle uudelle asuntoa tarvitsevalle opettajalle tarjotaan vuokra-asunto.</p> <p>Työtehtävät ja vastuu jaetaan nykyistä tasaisemmin.</p>	<p>Vähimmäistaso Opetushenkilöstön mitoitus käy ilmi sivuilta 3–4. Muun henkilöstön määrä riittää peruspalveluiden tuottamiseen.</p> <p>Kaikki virat on täytetty, ei kuitenkaan pätevällä henkilöstöllä.</p> <p>Ainoastaan pakollisia täydennyskoulutuspäiviä tarjotaan.</p> <p>Työt tehdään.</p> <p>Suuri henkilöstön vaihtuvuus. Henkilöstöllä ei ole tarkoituksenmukaisia tiloja. Ainoastaan pienelle osalle henkilöstöstä tarjotaan mahdollisuus käydä kehityskeskusteluja ja saada työnohjausta ja työterveyshuoltopalveluja.</p> <p>Oman sektorin sisäistä ja muiden sektoreiden kanssa käytävää järjestettyä yhteistyötä ei ole.</p> <p>Palkat maksetaan sopimusten mukaisesti.</p> <p>Keskitaso Opetushenkilöstön mitoitus käy ilmi sivuilta 3–4. Muuta henkilöstöä on riittävä määrä ruokahuolto-, siivous- ja talonmiespalveluja varten.</p> <p>Suurin osa viranhaltijoista täyttää kelpoisuusvaatimukset</p> <p>Täydennyskoulutusta annetaan yhteisen priorisoinnin mukaan.</p> <p>Työ koetaan mielekkääksi.</p> <p>Henkilöstöllä on yhteinen työtila ja tarvittava laitteisto käytössään. Vakinaiselle henkilöstölle tarjotaan mahdollisuus käydä kehityskeskusteluja ja saada työnohjausta ja työterveyshuoltopalveluja sekä jossain määrin</p>

				mahdollisuus virkistykseen.
HENKILÖSTÖ	TOIMINTATAVOITE	TOIMENPITEET	RESURSSI/ TUNNUSLUKU	TULOS
		<p>Muiden kuin opetushenkilöstön työ mitoitetaan kasvatustehtävä huomioon ottaen.</p> <p>Vuoden 2002 tilanteeseen verrattuna lisätään koulujen mahdollisuuksia maksaa henkilöstölle korvausta varsinaisiin työtehtäviin kuulumattomista tehtävistä.</p> <p>Opettajien ja koulutustoimien muun henkilöstön viran- ja tehtävänhoitoon liittyvää jatko- ja täydennyskoulutukseen hakeutumista tuetaan myös taloudellisesti.</p>		<p>Järjestettyä yhteistyötä oman sektorin sisällä ja muiden sektoreiden kanssa tehdään satunnaisesti.</p> <p>Tavoitetaso Opetushenkilöstön mitoitus käy ilmi sivuilta 3–4. Koulun muu henkilöstö on pätevää ja sitä on riittävästi. Ruoka- huolto-, siivous- ja kiinteistöhuoltopalvelujen tasoa pidetään hyvänä.</p> <p>Kaikkia virkoja ja pitkäaikaissijaisuuksia hoitaa pätevä, sitoutunut ja motivoitunut henkilöstö.</p> <p>Kaikille tarjotaan monipuolista, yksilöllistä ja tavoitteellista täydennyskoulutusta.</p> <p>Henkilöstö on sitoutunut työhönsä ja kokee työniloa.</p> <p>Henkilöstön rekrytointi toimii.</p> <p>Kaikilla työntekijöillä on oma tarkoituksenmukainen työpiste sekä yhteinen viihtyisä henkilöstötila.</p> <p>On olemassa yhteistyöjärjestelmä, jossa kaikilla sidosryhmillä on mahdollisuus sekä hankkia tietoa että jakaa asiantuntemustaan.</p> <p>Oman talousarvion puitteissa on mahdollista maksaa korvaus lisätehtävistä.</p>

ARVIOINTI

Henkilöstön työilmapiirikartoitukset, täydennyskoulutuksen määrä.
Hakijoiden määrän ja laadun arviointi.
Palautteen kerääminen uusilta työntekijöiltä parin kuukauden kuluttua.

HENKILÖSTÖ	TOIMINTATAVOITE	TOIMENPITEET	RESURSSI/ TUNNUSLUKU	TULOS
Uusi henkilöstö	<p>Rekrytoinnissa onnistutaan saamaan motivoitunutta ja pätevää henkilöstöä</p> <p>Kaikki uudet työntekijät perehdytetään.</p>	<p>Sipoon ja sen koulujen myönteisen mielikuvan kehittäminen.</p> <p>Henkilöstölle on tarjolla kohtuuhintaisia vuokra-asuntoja.</p> <p>Perehdyttämiskoulutusta annetaan.</p> <p>Mentoritoimintaa järjestetään uusille työntekijöille.</p> <p>Ammattitaitoisen henkilöstön saamiseksi kuntaan kehitetään oheispalveluja.</p> <p>Kunta selvittää opettajatarvetta, vaalii kunnan imagoa, lisää luukiolaisten kiinnostusta opettajan ammattia kohtaan ja panostaa tilapäisasuntoihin sekä uusien työntekijöiden työnohjaukseen ja täydennyskoulutukseen.</p>		<p>Vähimmäistaso Vähintään yksi hakija jokaiseen avoimeen virkaan.</p> <p>Keskitaso Avoimeen virkaan useita hakijoita, joista vähintään yksi täyttää kelpoisuusvaatimukset.</p> <p>Henkilöstö saa perehdyttämiskoulutusta.</p> <p>Tavoitetaso Useita kelpoisuusvaatimukset täyttäviä hakijoita avoimeen virkaan.</p> <p>Henkilöstö saa perehdyttämiskoulutusta tarpeen mukaan.</p> <p>Jonkinasteinen mentoritoiminta on otettu käyttöön.</p>

ARVIOINTI

Hakijoiden määrän ja laadun arviointi.

Palautteen kerääminen uusilta työntekijöiltä parin kuukauden kuluttua.

JOHTAMINEN	TOIMINTATAVOITE	TOIMENPITEET	RESURSSI/ TUNNUSLUKU	TULOS
<p>Henkilöstöjohtaminen</p>	<p>Oppivan organisaation luominen ja asiantuntijoiden johtaminen oppivassa organisaatiossa.</p> <p>Valmiudet uusien ideoiden kokeilemiseen ja uusien menetelmien soveltamiseen.</p> <p>Avoin kulttuuri.</p> <p>Motivoitunut henkilöstö, joka tekee parhaansa, avoin keskustelukulttuuri.</p> <p>Kiinnitetään huomiota esimiesten osaamiseen, jossa yksi kehittämisalue on henkilöstöjohtaminen.</p>	<p>Kouluja johtavat pedagogisesti ja hallinnollisesti osaavat rehtorit.</p> <p>Pyritään kohottamaan osaamistasoa, antamaan toimintavapautta, antamaan mahdollisuus tietotason kehittämiseen, kannustamaan yhteistyöhön ja antamaan mahdollisuus itseohjautuvuuteen.</p> <p>Johto tähdentää, että jokainen työntekijä on velvollinen henkilökohtaisesti vastaamaan työnsä laadusta.</p> <p>Opettajille järjestetään tukitoimenpiteitä (vertaisryhmät).</p> <p>Työnohjausta annetaan.</p> <p>Henkilöstön oikeudenmukainen ja tasa-arvoinen kohtelu, kehityskeskustelut, työtehtävien määrittely ja elämäkysymysten pohdinta (odotukset).</p> <p>Tarkoituksenmukaisia keskustelutilaisuuksia eri sidosryhmien kanssa.</p> <p>Yhteissuunnittelua.</p>	<p>Johdolle järjestetään säännöllisesti toistuvaa täydennyskoulutusta.</p> <p>Uusille johtajille järjestetään perehdyttämiskoulutusta.</p> <p>Mentoritoiminta vakiinutetaan</p> <p>Kehityskeskusteluja käydään.</p>	<p>Vähimmäistaso Kaikki johtajat ovat saaneet koulutusta ja sisäistäneet oppivan organisaation perusajatuksen.</p> <p>Keskitaso Johtajat kehittävät toimintaansa ja pyrkivät löytämään sopivan mallin oppivan organisaation toteuttamiseksi.</p> <p>Tavoitetaso Avoimessa organisaatiossa johtaminen on sosiaalisesti suuntautunutta, mikä merkitsee</p> <ul style="list-style-type: none"> - suuria odotuksia - uusien haasteiden etsimistä - halua luoda uutta - syntipukkien etsimisestä luopumista. <p>Virheistä on otettu opiksi ja hyviä malleja on otettu käyttöön.</p> <p>Vähimmäistaso Kehityskeskusteluja käydään tarvittaessa. Sopimuksia noudatetaan. Työnohjausta ei järjestetä.</p> <p>Keskitaso Yksi kehityskeskustelu/vuosi/vakinainen työntekijä.</p> <p>Säännöllisiä (esim. joka toinen viikko) keskustelutilaisuuksia järjestetään jokaisessa yksikössä.</p> <p>Uudet työntekijät perehdytetään työhönsä.</p>

JOHTAMINEN	TOIMINTATAVOITE	TOIMENPITEET	RESURSSI/ TUNNUSLUKU	TULOS
Arvot	<p>Yhteisten arvojärjestelmien luominen.</p> <p>Jokaisella organisaation yksilöllä on suurempi halu uusiutua.</p>	<p>Yhteisen nimittäjän luominen arvoillemme ja koulukulttuurillemme.</p> <p>Reflektio</p>	<p>Pyritään oikeudenmukaiseen ja suhteellisen tasaiseen vastuunjakoon opettajainhuoneessa/henkilöstön kesken.</p>	<p>Tavoitetaso Tarvittaessa käydään useita kehityskeskusteluja/vuosi.</p> <p>Työnohjausta järjestetään.</p> <p>Toimivat johtoryhmät ja opettajainkokoukset, aktiivisempaa osallistumista.</p> <p>Me-henki.</p> <p>Toimiva kommunikaatio eri sidosryhmien välillä.</p> <p>Vähimmäistaso Yksiköillä ei ole tietoisia, yhteisiä arvojärjestelmiä.</p> <p>Keskitaso Arvokeskustelua käydään yksiköissä.</p> <p>Tavoitetaso Organisaation tavoitteleva kulttuuri näkyy koulujärjestelmässämme.</p>
Vastuu	<p>Asetetut tavoitteet saavutetaan.</p> <p>Jokainen yksilö ottaa kokonaisvastuun.</p>	<p>Yksilö hyväksyy yhteiset tavoitteet ja sitoutuu niihin.</p> <p>Jokainen työntekijä osallistuu tavoitteiden laatimiseen.</p> <p>Vastuu jaetaan, työntekijöiden kokonaisvastuuta painotetaan.</p>	<p>Uuteen ajattelutapaan kannustava ja sitä tukeva palkitsemisjärjestelmä.</p> <p>Taloudelliset resurssit lisätyöpanosten palkitsemiseen.</p>	<p>Vähimmäistaso Yksiköt ovat tietoisia siitä, että tavoitteista ja vastuusta on keskusteltava ja että ne tulee jakaa.</p> <p>Keskitaso Yksiköissä sisäistetään ja jaetaan tavoitteet ja vastuu.</p>

JOHTAMINEN	TOIMINTATAVOITE	TOIMENPITEET	RESURSSI/ TUNNUSLUKU	TULOS
Tietonäkemys	<p>Tulevaisuuden tietonäkemykselle on leimaantavaa poikkeusteellisten tietojen painotus, kyky ratkaista hankalia kysymyksiä, kyky luoda uutta, kyky käsitellä tunteenpurkauksia, kyky improvisoida, kyky myöntää tehdyt erehdykset, halu uudistua, halu kuunnella tarkkaavaisesti ja halu parantaa koulutuskäytäntöjä.</p> <p>Tavoitteena ovat kehittyvät työntekijät.</p>	<p>Tietotulvan perspektiivejä laajennetaan ja kapea-alaista ainekohtaista ajattelua vähennetään.</p> <p>Työntekijät saavat sellaisia tietoja ja taitoja, joiden avulla he pystyvät toimimaan muuttuvassa koulukulttuurissa.</p> <p>Työntekijälle annetaan seuraavat mahdollisuudet:</p> <ul style="list-style-type: none"> - saa tuntea itsensä arvokkaaksi - saa ottaa vastuuta - saa uusia velvoitteita - saa uusia oikeuksia. 		<p>Tavoitetaso Aloitekykyisemmän yksilön suvaitseminen.</p> <p>On luotu prosessi, jossa toiminnan tavoitteiden laatiminen ja pohtiminen ovat yhtä tärkeitä.</p> <p>Vähimmäistaso Organisaation ja henkilöstön kehittäminen rajoittuu toiminnan kannalta pakollisten muutosten toteuttamiseen.</p> <p>Alhainen motivaatio uusien asioiden aloittamiseen.</p> <p>Keskitaso Nykyinen organisaatiomalli ja toiminta säilytetään.</p> <p>Tavoitetaso Työntekijät eivät pelkää toista organisaation vanhaa tietoa, vaan myös kehittävät organisaatiota. Työntekijät voivat vapautua vallitsevista käsityksistä, he voivat uudelleenarvioida tilanteita ja sopeutua muutoksiin.</p> <p>Siirtämällä velvollisuuksia ja oikeuksia työntekijöille saavutetaan työtyytyväisyyttä.</p>

ARVIOINTI

Toimintaa seurataan säännöllisesti.
 Käydään kehityskeskusteluja (mentoritoiminnan vaikutus).
 Johtavassa asemassa olevalle henkilöstölle tehdään kyselyjä.
 Käydään eri ongelmakenttiä koskevia keskusteluja.
 Vertaillaan tehtyä työtä opetussuunnitelmassa ja työsuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin.
 Organisaation työnjakoa seurataan kehityskeskustelujen ja kyselyjen avulla.

JOHTAMINEN	TOIMINTATAVOITE	TOIMENPITEET	RESURSSI/ TUNNUSLUKU	TULOS
Asiajohtaminen	<p>Hyvä päätösten valmistelu.</p> <p>Selkeä vastuunjako.</p> <p>Selkeä tiedonkulku.</p> <p>Toimiva toimeenpano ja seuranta.</p> <p>Sekä rakentava että kriittinen sopeutuminen yhä nopeampiin ja monimutkaisempiin ympäröivän maailman muutoksiin.</p> <p>Kyky kohdata vastoin käymisiä.</p>	<p>Päätökset valmistellaan monipuolisesti ja yhteistyössä asian- tuntijoiden kanssa.</p> <p>Hallintosääntöä tarkistetaan säännöllisesti koulutustoimien osalta.</p> <p>Kehitetään järjestelmä, jossa kommunikaatio eri sidosryhmien välillä on toimivaa.</p> <p>Palautekäytäntöä noudatetaan.</p> <p>Opetustoimen hallinnosta vastaavat omakieliset koulutuslautakunnat.</p> <p>Koulutustoimia johtavat hallinnollisesti ja pedagogisesti osaavat koulutusjohtajat.</p> <p>Kummallakin kieliryhmällä on oma koulutusjohtajansa.</p> <p>Luodaan organisatorinen ympäristö ja koulukulttuuri, jotka lisäävät työntekijöiden mahdollisuuksia kehittää osaamistaan ja sopeutua muutoksiin.</p>	<p>Kullakin yksiköllä on oma vastuuhenkilö (rehtori).</p> <p>Isoilla kouluilla (vähintään 100 oppilasta) on riittävästi hallinnollista apuhenkilöstöä.</p>	<p>Tavoitetaso Rohkeutta päätöksentekoon.</p> <p>Asianosaiset osallistuvat päätösprosessiin ja päätösten toimeenpanoon.</p> <p>Selkeä vastuunjako (hallintosääntö), saadaan riittävästi palautetta.</p> <p>Koulukulttuuria leimaavat ne käsitykset, normit ja ihmisuhteet, jotka ohjaavat työntekijöiden toimintaa organisaatiossa:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ryhmäajattelu kehittyi. - Reflektio - Vastuunottaminen ryhmässä toteutuu. - Tulevaisuudenkysymyksiä pohditaan. - Organisaation kehitys tapahtuu sopusoinnussa luonnon ja talouden kanssa. - Organisaatio on mahdollisuuksien mukaan omaksumat kestävän kehityksen periaatteen.

ARVIOINTI

Eri sidosryhmien välisen kommunikaation toimivuuden seuranta.